

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Kontrol med Korn og Foderstoffer i Københavns Frihavn i Aaret 1915.

Af Inspektør *James Høyer.*

Som det vil fremgaa af følgende Beretning om Kontrollens Virksomhed i 1915, viser Tallene angaaende det Kvantum Korn og Foderstoffer, som passerede Kontrollen, en mægtig Forskel mod 1914, hvilket tydelig illustrerer Kontrollens store Arbejde i 1915. Hertil kommer, at det Omraade, hvor Kontrollens Arbejde ligger, nu spænder over et Areal der rækker fra Frihavnens nordligste Grændse, hele Frihavnens store Terræn, Toldboden i gamle Havn, Larsens Plads og Korntørringsmagasinet, forskellige andre Pakhuse i den gamle Havn, Islands Brygge paa Christianshavn samt Godsbanegaarden, og et saa stort Terræn, som her er Tale om, vanskeliggør naturligvis til Tider Arbejdet. Endvidere er det nu snart en Regel, at Importdamperne losse Dag og Nat, ret ofte ogsaa Helligdagene, og dette gør jo ikke Arbejdets Udførelse lettere.

Der er for sidste 3 Aars Vedkommende kontrolleret og taget Prøve af følgende Kvanta:

1913.....	99.081.002 kg
1914.....	71.131.960 -
1915.....	163.675.259 -

hvilket viser, at 1915 overstiger 1914 med 130 0/0. At Udførelsen af dette store Arbejde overhovedet blev mulig skyldes i særlig Grad den Imødekommenhed, som Kontrollen mødte hos Krigsministeriet, der allerede i Januar 1915 permitterede de to Kontrolassistenter, som blev indkaldte ved Verdenskrigens Udbrud, og ved atter at hjemsende Assistenterne da Indkaldelsen paany kom henpaa Efteraaret. Dette var af saa megen større Betydning for hele Virksomheden fordi det var meget vanskelig at skaffe anden, passende Assistance, da de mange Indkaldelser til Sikringsstyrken bandt saa mange Mennesker.

Importen til Frihavnen viser for nævnte 3 Aar følgende Kvanta, anført i 1000 kg:

	Majs	Byg	Oliekager	Hvedeklid
1913.....	121.000	4.900	60.000	9.400
1914.....	58.000	2.700	45.000	6.200
1915.....	168.000	21.600	91.000	7.200

Det bemærkes, at disse Tal maa forstaas »Circa«, da det ogsaa for 1915 har været ret vanskelig at faa absolut paalidelige Oplysninger.

Følgende Varer har i Aaret 1915 været Genstand for Kontrol eller Prøvetagning:

Majs	67.751.726 kg
Hvede	1.528.651 -
Rug	1.637.666 -
Byg.....	18.645.632 -
Havre.....	1.093.611 -
Hvedemel	102.360 -
Rugmel	4.000 -
Ris	250.000 -
Hvedeklid	4.765.966 -
Bomuldsfrøkager	54.164.512 -
Solsikkekager	633 -
Rapskager	1.086.148 -
Kokoskager	321.807 -
Hørfrøkager	511.730 -

Palmekager	925.820 kg
Jordnødkager	1.977.299 -
Soyakager og -skraa	2.837.404 -
Risfodermel	3.078.297 -
Majs-Glutenfoder	1.352.202 -
Maltspirer	46.025 -
Græsfrø	44.750 -
Diverse Foderstoffer	69.989 -
Chilisalpeter }	1.480.031 -
Superfosfat }	
<u>Ialt ... 163.675.259 kg</u>	

eller 163.675 ²⁵⁹/₁₀₀₀ Tons.

Angaaende disse Varers Fordeling paa Aarets forskellige Maaneder henvises til Tabel I.

Med Hensyn til Varernes Kvalitet etc. skal bemærkes:

Majs, hvoraf indkom ca. 100.000 Tons fra Nordamerika, medens ca. 60.000 Tons kom fra La Plata, har gennemgaaende været god, bortset fra den sædvanlige Svedbeskadigelse, som opstaar under Rejsen hertil. La Plata Majsen synes, i alt Fald for nogle Ladningers Vedkommende, noget mindre befængt med »Krebs« end foregaaende Aar, enkelte Ladninger har endogsaa været af særlig smuk Kvalitet, men denne Majs fremkom, som den plejer, med mere eller mindre tør, ganske uskadelig Varme.

Oliekageimporten viser som sædvanlig, at Bomuldsfrøkagerne, hvoraf der indkom ca. 80.000 Tons, er de dominerende. Derefter følger

Jordnødkager med ca. 4700 Tons	
Palmekager	» » 1500 »
Rapskager	» » 1400 »
Hørfrokager	» » 1200 »
Soyakager	-» » 1200 »
Kokoskager	» » 700 » og
Majskager	» » 200 »

Samtlige Kager maa siges at være fremkomne gennemgaaende i gode Varer, dog skal bemærkes:

Tabel I. Oversigt over kontrollerede Varer

1915	Majs	Hvede	Rug	Byg	Bomuldsfrø- kager	Solsikke- kager	Hvedeklid	Rapskager	Palmekager	Jordnød- kager
Januar	8543	122	180	924	11816	»	8	2	68	86
Februar	7222	124	200	965	4900	»	187	458	92	372
Marts	5474	134	768	4613	8695	1	52	»	52	137
April	6246	82	85	1433	1352	»	157	»	120	»
Maj	5727	141	98	7616	1310	»	468	»	32	»
Juni	3387	50	143	323	1792	»	1309	»	80	»
Juli	5895	69	54	352	4944	»	38	39	71	156
August	12211	52	59	539	1398	»	289	»	15	811
September	3123	258	10	667	2180	»	1754	208	192	75
Oktober	2030	350	24	1183	6536	»	95	35	114	31
November	5362	76	15	10	1013	»	288	110	90	304
December	2531	70	1	20	8227	»	121	234	»	5
Ialt	67751	1528	1637	18645	54163	1	4766	1086	926	1977

Ialt 163,675,259 Kilogram

Tabel II. Oversigt over kontrollerede Varer i Aarene

Aar	Majs	Hvede	Rug	Byg	Hvede- Rugmel og Gryn	Havre	Bomuldsfrø- kager	Diverse Foderstoffer	Soyakager og -skraa	Bomuldsfrø- mel
1896	1491	»	»	»	»	»	115	»	»	»
1897	38205	»	»	2	»	»	248	»	»	»
1898	18530	69	105	684	»	»	3346	»	»	»
1899	45651	»	12	258	70	»	6891	»	»	138
1900	37314	18	805	50	»	50	2710	»	»	524
1901	25162	1612	1297	2793	»	6	23114	12	»	326
1902	100654	2618	7642	3847	»	»	28351	208	»	1958
1903	50811	1043	6639	9411	605	»	27031	340	»	2102
1904	31674	1250	2836	18992	332	18	19749	298	»	1631
1905	64228	178	4008	14559	330	229	47980	1191	»	1819
1906	76766	603	1914	6157	5	333	49669	626	»	734
1907	51622	2640	898	536	423	109	44830	189	»	776
1908	38061	2747	2809	1762	556	919	33220	631	»	1034
1909	26330	1805	2144	9295	322	730	34749	239	2294	347
1910	25942	2328	3754	9160	310	1328	25487	837	4505	226
1911	52878	3047	3942	6671	93	1365	25329	802	1518	61
1912	47322	9984	953	2367	17	451	35300	683	193	126
1913	49519	2889	1235	2720	334	1372	26718	209	634	»
1914	33071	1564	1503	3296	8	2258	14008	2747	301	»
1915	67751	1528	1637	18645	356	1093	54163	1934	2837	»
Ialt	882982	35923	44133	111205	3761	10261	503008	10946	12682	11802

Ialt 1,888,842,000 Kilogram

i Aaret 1915 (anført i Tusinde Kilogram).

Kokoskager	Hørfrokager	Havre	Soyakager & -skrina	Hvede-Dust	Risfodermel	Maltspirer	Græsfrø	Hvedemel	Majs-Glutenfoder	Rugmel	Ris	Superfosfat & Chilisalpeter
15	200	62	55	50	1827	24	25	»	206	»	»	10
»	»	50	147	20	311	»	5	»	247	»	»	»
»	»	103	200	»	160	»	15	»	24	»	»	»
45	3	13	30	»	»	»	»	»	112	»	»	882
»	»	46	»	»	130	»	»	»	10	»	250	578
»	»	11	303	»	101	»	»	10	»	4	»	»
7	»	107	192	»	64	»	»	»	»	»	»	»
10	»	174	»	»	21	»	»	»	79	»	»	»
20	»	17	933	»	58	»	»	»	30	»	»	»
35	»	69	43	»	»	»	»	»	299	»	»	»
177	309	326	554	»	13	15	»	51	239	»	»	10
12	»	115	380	»	393	7	»	41	106	»	»	»
321	512	1093	2837	70	3078	46	45	102	1352	4	250	1480

= 163,675 $\frac{259}{1000}$ Tons.

1896—1915, begge Aar inkl. (anført i Tusinde Kilogram).

Foderhvede	Hvedeklid	Solsikke-kager	Rapskager	Palmekager	Hampe- & Kokosfrø-kager	Jordnød-kager	Maltspirer og Risfodermel	Vikker, Ærter og Soyabønner	Raps- og Hørfrø	Kunst-gødning	Diverse Græsfrø	Tapioca-rodter
»	»	45	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	31	33	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	628	135	106	30	»	»	»	»	»	»	»	»
»	1392	324	677	53	»	»	»	»	»	»	»	»
»	1749	2336	714	56	»	»	»	5	»	»	»	»
»	1713	5970	714	92	346	»	»	»	»	»	»	»
»	18232	7471	1174	124	485	2746	23	»	1256	»	»	»
»	7329	8025	839	85	48	292	9	»	50	»	»	»
»	8266	7273	2102	64	320	890	21	»	6	»	»	»
»	9908	4688	1925	89	339	461	13	»	»	»	»	»
»	7923	4527	954	66	362	1153	61	2	»	50	»	»
»	12438	4273	568	95	322	889	265	»	»	729	»	»
»	5022	13013	120	84	661	662	2260	3	1590	60	»	»
»	5582	9764	156	144	481	569	1249	7	»	»	23	1094
»	4726	2323	354	119	931	1526	119	18	»	»	47	40
»	5085	8817	350	112	1510	1682	94	17	»	20	106	»
»	3717	6633	394	24	529	1504	38	2596	»	»	31	198
1226	3092	6662	53	90	243	1582	56	6	»	152	84	204
776	1899	5823	712	383	376	1711	451	»	»	»	41	202
»	4766	1	1086	926	321	1977	3124	»	»	1480	45	»
2002	103498	98136	13004	2636	7274	17644	7783	2654	2902	2491	377	1738

= 1,888,842 Tons à 1000 Kg.

Bomuldsfrøkagerne faldt i det Hele taget noget mørke og haarde, og i flere Tilfælde med rigeligt Indhold af Skaller og Bomuld, og dette gælder ikke alene New Orleans Kager, men ogsaa i nogen Grad Texaskager. Dette bekræfter, hvad Kontrollen stadig de senere Aar har henledet Opmærksomheden paa, at virkelig lyse Kager bliver mere og mere sjældne, og saavel Købmanden som Konsumenterne maa sikkert søge at blive fortlørlige med de mørke og haarde Kager. Indholdet af saavel Protein som Fedt, som dog er det vigtigste, har i det væsentligste været tilfredsstillende.

Om de andre Sorter Kager kan siges, at

Palmekager, indførte fra Portugal, har vist Tendens til Harskhed, dog ikke i særlig høj Grad, men Kontrollen har dog ment i nogle Tilfælde at maatte nægte Certificat. Engelske Kager har været upaaklagelige.

Kokoskager, spanske og franske, har været gode, men noget skøre.

Hørfrøkager indkom fra Amerika og Spanien. Medens de amerikanske Kager viste god Kvalitet, men var noget haarde, fandtes i de spanske Kager nogle med Skimmel, rimeligvis opstaaet paa Rejsen.

Jordnødkager fra Frankrig og Spanien faldt gennemgaaende gode, en Del dog med rigelige Skaller, samt Skimmel hist og her.

Rapskager kom fra Spanien og La Plata. Ogsaa her, særlig for de spanske Kagers Vedkommende, bemærkedes Skimmel. En Del af La Plata Kagerne var stærkt iblandet Hørfrø, saa det i nogle Tilfælde var vanskelig at afgøre, om det var Raps- eller Hørfrøkager.

Soyakager fra England var alle gode. Hvad endelig

Majskager angaar, saa kom der, som anført, kun ca. 200 Tons fra La Plata, og disse var ikke særlig kønne, men bortset fra »krebset« Lugt maa Kvaliteten dog kaldes god.

Med Hensyn til Mug eller Skimmel paa emballerede

Kager har Kontrollen tidligere gentagne Gange henledet Opmærksomheden paa, at det er ganske umuligt for Kontrollen, eller Nogen overhovedet, helt at undgaa saadan Skade. Da imidlertid Aaret 1915, som det fremgaar af foran anførte, netop har været ret vanskelig med Hensyn til Skimmel, dækket af Emballagen, hvilket for Kontrollen — og rimeligvis ogsaa ude i Landet — har medført en Del Bryderier, tillader man sig at optrykke det fra Kontrollen tidligere udsendte Cirkulære, for derigennem yderligere at pointere de Vanskeligheder, emballerede Varer kan frembyde, men som Kontrollen paa bedste Maade søger at overvinde. Cirkulæret, som udsendes allerede 1903, lyder saaledes:

»I Anledning af Vanskeligheder der kan opstaa, naar en emballeret Vare, f. Eks. Bomuldsfrøkager, skal modtages under Kontrol, skal Kontrollen herved tillade sig at henlede Opmærksomheden paa, at en fuldt betryggende Undersøgelse kun kan foretages, naar paagældende Vare styrtes ud af Emballagen, forinden Modtagelsen finder Sted. Af praktiske Grunde lader dette sig dog næppe udføre, dels fordi Omkostningerne derved — i Forbindelse med et forøget Svind — i høj Grad vilde fordyre Varen, og dels fordi en Styrtning overhovedet ikke lader sig praktisere i mange Tilfælde, særlig hvor Modtagelsen sker fra lossende Damer; men Kontrollen anser det desuagtet for nødvendig at henlede Opmærksomheden paa dette Forhold, idet man dog skal tilføje, at Kontrollen fremdeles udfører Kontroleringen ogsaa af emballerede Varer saa omhyggelig som muligt; men den kan af overnævnte Grunde ikke indestaa for, at beskadigede eller ukontraktlige Varer, dækkede af Emballagen, muligen undgaar Kontrollens Opmærksomhed.«

Hvedekliid indkom med ca. 4700 fra Chile og La Plata, hvoraf førstnævnte Sort faldt bedst. Kliddene fra

La Plata var noget rødere i Farven, mere tørre samt trykket paa Rejsen, hvorved der var dannet Klumper, som, uagtet disse gennemgaaende var af godartet Natur og let lod sig bryde, dog skabte nogle Vanskeligheder.

Fra Sortehavet, der jo paa Grund af Krigen er ganske isoleret, har de sædvanlige Tilførsler af Solsikke-kager, Klid, Rug, Byg etc. ganske manglet.

Ligeledes kom der som Følge af Eksportforbudet hverken Kartoffler eller Hvidkaal under Kontrol i 1915.

I Aarets Løb er der foretaget 10779 enkelte Forretninger eller ca. 36 pr. Dag imod 6069 forrige Aar. Der blev udstedt ialt 7418 Certificater, eller ca. 25 pr. Dag imod 4107 sidste Aar. Aaret regnet til 300 Arbejdsdage.

Siden Kontrollen traadte i Virksomhed og til Udgangen af 1915 er ialt kontrolleret eller været Genstand for Prøvetagning

1.888.842.000 kg
eller 1.888.842 Tons à 1000 kg

hvorom henvises til Tabel II.

Kontrollen skal, i Lighed med tidligere Aar, slutte Beretningen med at udtale, at Arbejdet fremdeles udføres saa forsvarligt og samvittighedsfuldt som paa nogen Maade mulig; men noget materielt Ansvar for Uheld, som maatte ske under Kontrollens ret vanskelige Arbejde, kan ikke paalægges Kontrollen.